

Islam nema ništa sa otmicom nedužnih civila

Fejsal Mevlevi*

Cijeli svijet je bio iznenađen otmicom dvojice francuskih novinara i prijetnjom otmičara da će ih pogubiti ukoliko Francuska ne povuče zakon o zabrani hidžaba. Uzroci iznenađenja su svima dobro poznati, jer ne postoji nikakva veza između ova dva novinara i pomenutog zakona kojeg su donijeli francuski parlamentarci. Uzvišeni Allah kaže: «I svaki grješnik će samo svoje breme nositi.» (El-En'am, 164.) Francuska vlada ne može, sva i da hoće, ukinuti zakon kojeg je izglasao francuski parlament. Odvojenost izvršne od zakonodavne vlasti je jedan od glavnih oslonaca francuskog i svakog drugog državnog sistema u svijetu. Nasuprot tome, gorka borba koju irački narod vodi protiv američke okupacije je našla jako uporište u svim slojevima francuskog društva, bilo da je riječ o francuskoj vladi, parlamentu ili novinarima. Nesumnjivo je da su ova dva novinara kojima je zapriječeno smrću uložili ogroman napor u profesionalnom i emotivnom dočaravanju patnji iračkog naroda, prvo francuskom, a potom i cjelokupnom svjetskom javnom mnjenju. Bilo je za očekivati da se Francuska ili ova dva njena novinara na neki način za to nagrade, a ne da se zastrašuju i da im se prijete smrću. Allah, dž.š., kaže: «Zar nagrada za dobro učinjeno djelo može biti nešto drugo do dobro?!» (Er-Rahman, 60.); «Kada pozdravom pozdravljeni budete, ljepšim od njega otpozdravite.» (En-Nisa'86.) Islamski moral (ahlak) nam nalaže da se na pozdrav odgovori ljepšim pozdravom, ili, u najmanju ruku, istim.

Zakon je nepravedan, ali...

Tačno je da je zakon o zabrani nošenja hidžaba (koji se odnosi samo na učenice i studentice koje pohađaju nastavu u francuskim državnim školama) nepravedan zakon koji u sebi sadrži atak na ličnu slobodu i ljudska prava, ali je on – suštinski posmatrano – plod lošeg razumjevanja i straha francuskog društva općenito, a ne samo francuske vlade. Ta nepravda se može ispraviti jedino dijalogom i uklanjanjem straha, a ovakve i slične otmice samo povećavaju tu bojazan, isključuju bilo kakav dijalog, opravdavaju doneseni zakon i zadaju muslimanima u Francuskoj težak udarac, umjesto da im budu od koristi ili pomoći. Vođe musliman u Francuskoj su uspjele u uspostavljanju mirnog dijaloga, do te mjere da mnogi muškarci i žene u Francuskoj gaje prema njima određene simpatije, i oni najbolje znaju koje su metode najprikladnije za vođenje borbe protiv ovog nepravdnog zakona. Svi oni su jednoglasno osudili ovaj čin koji se ničim ne može opravdati, mada su i sami itekako pogođeni tim nepravdnim zakonom.

Iznenađenje se temeljilo na činjenici da otmica i prijetnja smrću usmjerena prema dvojici novinara koji nisu u sastavu okupacionih snaga niti ih podržavaju, nego se slažu sa stajalištima iračkog naroda. Čin poput ovog je nemoralan i nehuman, njime se neće postići nikakva korist ni za irački narod u otporu protiv američke okupacije, ni francuskim muslimanima u njihovom suprotstavljanju zakonu o zabrani hidžaba.

Mnogo veće iznenađenje od samog gnusnog čina otmice je bilo saznanje da se ona pripisuje Islamskoj armiji u Iraku, a samim tim se smatra džihadom i borbom na Allahovom putu. Mada islam – a džihad je njegov vrhunac – nema ništa sa ovom i sličnim radnjama.

Status otmice i talaca u islamu

Otmica i uzimanje civila za taoce se u islamu smatra ratnim djelom i ono nije dozvoljeno osim u slučaju objavljenog i stvarnog ratnog stanja protiv onih koji učestvuju u borbi ili onih koji im pomažu. Svi slučajevi otmice i talaca u životu Poslanika, s.a.v.s., su bili takve prirode. Sumame ibn Usal je po Poslanikovo, s.a.v.s., zapovijedi bio otet zato što je bio jedan od lidera neprijatelja koji je htio pogubiti Poslanikovog, s.a.v.s., izaslanika El-Ala el-Hadremija. U tome ga je spriječio njegov amidža Amir ibn Seleme. Uprkos svemu tome, Poslanik, s.a.v.s., mu je oprostio, oslobodivši ga bez ikakve naknade. Slučaj otmice pripadnika plemena Benu Akil čije je savezničko pleme Sekif zarobilo dvojicu Poslanikovih, s.a.v.s., ashaba. Muslimani su na to odgovorili otmicom jednog pripadnika plemena Benu Akil, što im je Poslanik, s.a.v.s., i opravdao. Međutim, i pored svega toga, naredio je da se lijepo postupa prema njemu i njegovim osnovnim potrebama.

Bilo je otmica koje Poslanik, s.a.v.s., nije opravdao i dozvolio. Jedna od njih je ona u kojoj je oteto nekoliko mušrika za vrijeme Poslanikovog, s.a.v.s., obavljanja umre. Naime, muslimani su tada oteli nekoliko slučajnih prolaznika koji su bili nesmotreni stanovnici Harema, pa ih je Poslanik, s.a.v.s., - što bilježi Et-Taberi u svom Tefsiru na str. 26/59. – oslobodio jer on u to vrijeme nije bio u ratu sa mnogobošcima.

Na osnovu toga možemo reći sljedeće: U osnovi, nije dozvoljeno oteti nijednu osobu koja nema veze sa vojnim operacijama, kao što je slučaj sa francuskim novinarima. I takve osobe se moraju po hitnom postupku osloboditi, kao što je postupio Poslanik, s.a.v.s. Međutim, ukoliko su takve osobe bile direktno uključene u vojne akcije ili su bili saveznici takvih boraca – dozvoljeno ih je oteti, i na njih se u tom slučaju odnose odredbe vezane za postupanje sa vojnim zarobljenicima.

Odredbe o zarobljenicima bi se mogle sažeti u sljedeće:

a) Obavezno je blago, lijepo i humano postupati sa njima, zato što se bilježi da je Poslanik, s.a.v.s., rekao: «Lijepo postupajte sa zarobljenicima» Hadis bilježi Et-Taberani, a lanac prenosilaca je dobar. I zato što je o zarobljenicima Benu Kurejze rekao: «Nemojte im sastavljati vrelinu ovog dana sa vrelinom oružja.» Fethul bari: 1/551. Obaveza je nahraniti ih i napojiti, po ajetu: «I hranu su davali - mada su je i sami željeli - siromahu i siročetu i sužnju.» Sura Ed-Dehr, 8. I zato što se pouzdano zna da su Poslanik, s.a.v.s., i njegovi ashabi njima nerijetko davali prednost u odnosu na same sebe po pitanju hrane. (Vidi: Tefsir od Ibn Kesira: 4/454., Ibn Hišamova sira: 3/54.

b) Zarobljenici se moraju osloboditi, bilo da je riječ o iskazivanju dobre volje na način da se oslobode bez naknade, ili da se razmijene za muslimane koji su također zarobljeni, ili da se otkupe imetkom ili radom. Tako je Poslanik, s.a.v.s., oslobodio neke zarobljenike Bedra nakon što bi oni opismenili određeni broj muslimana (Zadul me'ad: 5/65.). Sve pomenute opcije je Poslanik, s.a.v.s., radio ili ih je odobrio, o čemu možemo naći potvrdu u Dva Sahiha ili u knjigama koje govore o njegovom životu. One su utemeljene na riječima Uzvišenog: «Kada se u borbi s nevjernicima sretnete po šijama ih udarajte sve dok ih ne oslabite, a onda ih vezite, i poslije, ili ih velikodušno sužanjstva oslobodite ili otkupninu zahtijevajte, sve dok borba ne prestane.» Sura Muhammed, 4. Većina islamskih učenjaka smatra da ovaj mudri ajet nije dokinut (derogiran), poput Et-Taberija u svom Tefsiru: 27/26., i El-Kurtubija, koji u svom Tefsiru na str. 16/228. kaže: «Ovo je mišljenje Ibn Abbasa, Ibn Umera, El-Hasena, Ata'a; i to je mezheb Malika, Šafije, Sevrija, Evzaija, Ebu Ubejda i drugih.»

c) Što se tiče samog pogubljenja zarobljenika, Poslanik, s.a.v.s., je to činio samo u iznim slučajevima i prema zarobljenicima koji su počinili djela koja se danas nazivaju ratnim zločinom. Oni su tim činom zaslužili smrtnu kaznu i kada bismo pojedinačno promatrali te slučajeve, zasigurno bi se uvjerali da se na njih odnosi kazna za ratni zločin. Na Bedru je bilo sedamdeset zarobljenika, samo njih trojica su ubijena, i to Ukbe ibn Ebu Muajt, En-Nadr ibn el-Haris i Taime ibn Adij. Ebu Izza el-Džumehija je Poslanik, s.a.v.s., oslobodio pod uvjetom da se više nikad ne bori protiv muslimana, ali je on prekršio dogovor i bio, po drugi puta, zarobljen na Uhudu, nakon čega je Poslanik, s.a.v.s., naredio njegovo pogubljenje. Poslanik, s.a.v.s., je naredio da se pobiju zarobljeni muškarci iz plemena Benu Kurejza, zato što su počinili najveću izdaju i za vrijeme vojnih operacija prešli na stranu neprijatelja, a bili su stanovnici Medini i imali su dogovor sa muslimanima da će zajednički braniti Medinu od bilo kojeg vanjskog neprijatelja. Iako je ugovorom bilo odlučeno da presuda u slučaju spora pripada Poslaniku, s.a.v.s., kao predsjedniku te države, Poslanik nije želio samostalno donijeti odluku, nego je to prepustio Sa'd ibn Muazu koji je bio saveznik ovog plemena u predislamskom periodu. Oni su bili zadovoljni da im on bude sudija, i on je donio presudu o smrtnoj kazni za muškarce, a Poslanik, s.a.v.s., je samo verificovao tu presudu.

d) Stoga je većina islamskih pravnika dozvolila predsjedniku države da donese presudu o pogubljenju zarobljenika, uvjetujući to sa «obaveznom koristi koja se mora time postići».

Mnogi islamski učenjaci smatraju da u osnovi nije dopušteno ubiti zarobljenika. Ovo mišljenje je zabilježio Ibn Rušd u svome djelu «Bidajetul mudžtehida» u kojem kaže: El-Hasen ibn Muhammed et-Temimi kaže da je to bio jednoglasan stav (idžma') ashaba.» Isto mišljenje bilježi Ibn Kesir u svom Tefsiru: 4/173., El-Elusi u svom djelu «Ruhul Me'ani»: 26/40., to je stav El-Hasena, Hamad ibn Ebu Sulejmana, Ata'a, Mudžahida, Ibn Sirina i Ibn Omera – vidi «Tefsirul Džessas»: 5/269.

e) Što se tiče zastrašivanja i prijetnje smrću upućene određenim osobama radi pritiska na određenu državu kako ona ne bi uradila ovo, ili kako bi uradila ono, to je potpuno suprotno mudrom ajetu, niti je zabilježeno da je Poslanik, s.a.v.s., pogubio ijednog zarobljenika zbog nečeg za što on nije bio lično odgovoran. U osnovi, svaki ljudski život je zabranjeno oduzeti ubistvom: «Ako neko ubije nekoga koji nije ubio nikoga, ili onoga koji na Zemlji nered ne čini - kao da je sve ljude poubijao.» El-Maide, 32.)

Preveo: Senad Ćeman

---

* Generalni sekretar Islamske zajednice u Libanu, šerijatski kadija i potpredsjednik Evropskog vijeća za fetve i islamske studije.